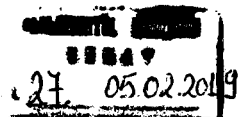
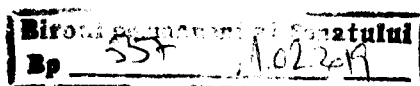

PRIM MINISTRU

58
21.01.2019

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea art. 3 din Legea nr. 60 din 23 septembrie 1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice*, inițiată de doamna deputat PNL Raluca Turcan împreună cu un grup de parlamentari PNL (**Bp. 557/2018**).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea art. 3 din *Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice, republicată*, propunându-se derogarea de la obligația de declarare prealabilă a adunărilor publice având ca scop proteste politice, precum și a adunărilor care se desfășoară în piețe, în alte locuri în aer liber sau pe trotuare.

Potrivit *Expunerii de motive*, prin intervențiile legislative propuse se „precizează clar care sunt situațiile în care nu este necesară autorizarea manifestățiilor publice”.

II. Observații

1. Precizăm că art. 3 din *Legea nr. 60/1991*, în forma în vigoare, instituie o exceptare de la regula declarării prealabile [prevăzută la art. 1 alin. (2) din lege] pentru adunările publice cu un anumit scop¹, exemplificat de textul normei, precum și pentru adunările publice care se desfășoară în exteriorul sau

¹ „Art. 3 - Nu trebuie declarate în prealabil adunările publice al căror scop îl constituie manifestările cultural-artistice, sportive, religioase, comemorative, cele ocazionate de vizite oficiale, precum și cele care se desfășoară în interiorul sau în incinta sedilor ori a imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat. (...)”

în incinta sediilor ori a imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat.

Prin măsurile propuse de inițiatori se dorește introducerea adunărilor publice având ca scop protestele politice în cuprinsul exceptării cuprinse la art. 3 din lege, precum și introducerea locului de desfășurare a adunărilor publice, respectiv „în piețe, alte locuri în aer liber, trotuare” [sintagmă care se regăsește și în cuprinsul art. 1 alin. (2) din lege]. Astfel, prin modificarea propusă, practic, regula devine excepție, în sensul că adunările publice nu vor mai fi supuse declarării prealabile prevăzute de *Legea nr. 60/1991*, ceea ce contravine scopului principal al legii, în sensul garantării libertății întrunirilor prevăzută la art. 39 din *Constituția României, republicată*.

Semnalăm că din analiza normei propuse spre modificare rezultă contrariul intenției de reglementare, în sensul că, prin includerea adunărilor publice care au ca scop „protestele politice” și cele care se desfășoară „în piețe, în alte locuri în aer liber, trotuare” în sfera de reglementare a art. 3 din *Legea nr. 60/1991* se instituie în realitate o normă echivocă, susceptibilă de interpretări și abordări diferite în practică.

De asemenea, în ceea ce privește includerea sintagmei „proteste politice” în categoria excepțiilor de la regula generală în materia declarării prealabile a organizării adunărilor publice, precizăm că o astfel de prevedere este de natură să amplifice în mod semnificativ gradul de neclaritate al normei și să îngreuneze aplicarea acesteia în lipsa reglementării unor criterii în baza cărora să fie stabilită natura întrunirilor.

Consecințele unei astfel de inițiative legislative sunt de natură să afecteze drepturile și libertățile celorlalți participanți la viața socială a comunității, limitează gestionarea corespunzătoare de către autoritățile publice a situațiilor care prezintă un risc, din perspectiva măsurilor pe care acestea sunt responsabile să le adopte pentru asigurarea protecției participanților și duce, în lipsa unui partener de dialog/organizator, la imposibilitatea stabilirii elementelor de detaliu ale misiunilor specifice.

În acest context, precizăm că potențialul de a tulbura ordinea publică este mai mare în cazul unor evenimente unde există un aflax mare de persoane, risc la care se adaugă și posibilitatea apariției unor contra-manifestații. Exceptarea de la declarare ar presupune că interacțiunea dintre cele două mase de cetățeni partizani ai unor ideologii cu viziuni opuse ori interese contrare poate da naștere unor conflicte spontane care pot degenera în violențe grave și generalizate.

Mai mult decât atât, o adunare publică declarată, chiar având caracter politic, beneficiază de serviciile autorităților care contribuie la buna derulare a acesteia, servicii ce nu sunt doar cele de asigurare a ordinii publice. Astfel, în cazul unor adunări ce implică deplasarea unor mase mari de persoane, pot fi instituite restricții de circulație, care să permită desfășurarea în bune condiții a adunării. Nu în ultimul rând, pot fi puse la dispoziție echipaje medicale, servicii sociale, echipaje ale structurilor pentru situații de urgență, pot fi create linii

speciale de transport pentru participanți ori se poate prelungi programul mijloacelor de transport în comun.

2. Precizăm că Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Decizia nr. 19/2018 a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel București, statuând următoarele:

„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3 prima teză din Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice, republicată, cu referire la dispozițiile art. 26 alin. (1) lit. a) și d) din aceeași lege, există obligația de declarare prealabilă a adunărilor publice, atunci când adunările urmează să se desfășoare în piețe ori pe căile publice (drum public, parte carosabilă și trotuar) sau în alte locuri prevăzute de art. 1 alin. (2) din Legea nr. 60/1991, situate în imediata vecinătate a sediilor ori imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată, în ședință publică, astăzi 15 octombrie 2018”.

Astfel, se observă că răspunsul oferit de instanța supremă diferitelor interpretări date în activitatea de aplicare a Legii nr. 60/1991 de către instanțele naționale converg spre declararea prealabilă obligatorie a oricăror tipuri de adunări publice, pentru situația în care acestea urmează a avea loc în piețe sau pe căi publice (drumuri publice, carosabil și trotuar).

De asemenea, menționăm și jurisprudența Curții Constituționale a României, care a analizat dispozițiile luate în discuție, subliniind, în esență, că restrângerea exercitării dreptului fundamental la libertatea întrunirilor² – ca aplicare a art. 53 din Legea fundamentală – prin impunerea obligației de a se declara, în prealabil, întrunirile publice, nu este exagerată.

În acest sens, în considerentele Deciziei nr. 687/2016³, Curtea Constituțională a statuat că „18. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, prin Decizia nr. 199 din 23 noiembrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 76 din 21 februarie 2000, Decizia nr. 51 din 20 februarie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 176 din 6 aprilie 2001, și Decizia nr. 1.123 din 16 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 789 din 25 noiembrie 2008, respingând, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate, a reținut, în esență, că dispozițiile Legii nr. 60/1991, potrivit cărora desfășurarea adunărilor publice este permisă doar cu condiția declarării lor prealabile, nu contravin libertății de întrunire, reglementate de Constituția României și Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

² Art. 39 din Constituție – Libertatea întrunirilor

„Mitingurile, demonstrațiile, procesiunile sau orice alte întruniri sunt libere și se pot organiza și desfășura numai în mod pașnic, fără nici un fel de arme”.

³ referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (2) și art. 26 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice.

S-a invocat, cu acel prilej, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, de exemplu hotărârile din 21 iunie 1985 și 10 octombrie 1979, pronunțate în cauzele Plattform "Arzte fur das Leben" împotriva Austriei și Rassemblement jurassien împotriva Elveției, prin care instanța europeană a reținut că art. 11 din Convenție presupune că fiecare stat este în măsură să adopte măsuri rezonabile și adecvate pentru a asigura desfășurarea pașnică a manifestațiilor licite ale cetățenilor săi și că pentru întrunirile ce au loc pe căile publice nu este exagerată impunerea obligației de a se obține o autorizație prealabilă, întrucât autoritățile au posibilitatea, în aceste condiții, să vegheze asupra respectării ordinii publice și să ia măsurile necesare pentru ca libertatea manifestațiilor să fie pe deplin asigurată.”

În acest context, considerăm că regula în materia adunărilor publice constă în obligativitatea respectării mecanismului de declarare prealabilă, atât timp cât acestea se desfășoară în spațiile deschise publicului, la care și recursul în interesul legii al Înaltei Curți de Casație și Justiție face referire (piețe/drumuri publice/carosabil/trotuare). Or protestele politice, prin prisma împrejurărilor în care au loc, nu pot face obiectul vreunei exceptări de la regula anterior menționată.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.

Cu stimă,

Viorica DĂNCILĂ
PRIM-MINISTRU

Domnului senator **Călin-Constantin-Anton POPESCU-TĂRICEANU**
Președintele Senatului